

University of Southern Denmark Studies in Philosophy, vol. 9

Vejledning til Heidegger

Søren Gosvig Olesen

Vejledning til Heidegger

Syddansk Universitetsforlag

University of Southern Denmark Studies in Philosophy, vol. 9

© 2013 Søren Gosvig Olesen & Syddansk Universitetsforlag

Omslag, sats og tryk: Grafisk Produktion Odense

ISBN 978-87-7674-753-4

2. udgave, 1. oplag

Illustration s. 107: Rune Christensen

Mekanisk, fotografisk, elektronisk eller anden mangfoldiggørelse af denne bog er kun tilladt med forlagets tilladelse eller ifølge overenskomst med Copy-Dan.

Syddansk Universitetsforlag

Campusvej 55

5230 Odense

Tlf. 66 15 79 99

www.universitypress.dk

Indholdsfortegnelse

Forbemærkning	7
<i>Sein und Zeit, Væren og tid</i> , fortløbende-tematisk læsning	9
Hvad er venstreheideggerianisme?	51
Gud fri os fra humanismen	63
Om filosofi og tænkning	77
Heidegger i teknikkens verden	85
Hvad er det væsentlige ved teknikken?	99
Digtning og tænkning	113
Citeret litteratur	125
Register	129

Forbemærkning

I børn af sene tider!
Jeg har intet nyt at fortælle jer,
kun det, som er gammelt og næsten
glemt.
Gösta Berlings Saga

Den bog, som her udkommer i ny udgave, er tænkt som en mulig hjælp for den, der læser Heidegger. Den har ikke til hensigt at lede opmærksomheden bort fra Heideggers egne værker, derfor relaterer alle dens afsnit sig til bestemte af Heideggers tekster.

Vejledningen rummer nu syv læsninger, hvoraf to gælder *Væren og tid* (*Sein und Zeit*), andre to *Spørgsmålet om teknikken* (“Die Frage nach der Technik”), én *Et brev om ‘humanismen’* (*Ein Brief über den ‘Humanismus’*), én *Hvad vil tænkning sige?* (*Was heißt Denken?*) og én “Wozu Dichter?” Som noget nyt er der overalt tilføjet henvisninger til danske oversættelser efter henvisningerne til Heideggers originaltekst. Det skyldes dels den heldige omstændighed, at en lang række af Heideggers værker nu foreligger i ganske gode oversættelser, dels den mindre heldige omstændighed, at tysk for tiden ikke er obligatorisk fag i folkeskolen eller gymnasiet. De eksisterende oversættelser citeres med sidehenvisninger, idet der dog stiltiende ændres hist og her.

Med undtagelse af *Sein und Zeit*, som stadig læses i Niemeyer-udgaven, er Heidegger citeret efter Klostermanns *Gesamtausgabe* (Frankfurt am Main, 1975ff), forkortet GA, hvis bind 2 rummer *Sein und Zeit* med sidetallene fra Niemeyer-udgaven i marginen. Ud over henvisningen med GA + bind + sidetal følges den henvisningspraksis, som er gængs i filosofisk litteratur, desuden for andre forfatterskaber, som Hua for *Husserliana*, SKS for *Søren Kierkegaards Skrifter*, A- og B-sider for Kants *Kritik der reinen Vernunft*, A/T for Descartes’ *Œuvres* i Adam & Tannery-udgaven, Bekkers sidetal for Aristoteles, Stephanus’ for Platon, DK-nummereringen fra Diels/Kranz’ udgave af *Die Fragmente der Vorsokratiker* osv.

En regel som den her anvendte – skal en vejledning være en læsevejledning, må den gennemgå teksterne så tæt som muligt – sætter selvfølgelig nogle begrænsninger. Jeg har ikke set det som min opgave at levere en bred, ind-

førende oversigt. Hvis man er interesseret i en sådan, kan Thomas Schwarz Wentzers efterskrift til den danske oversættelse af *Sein und Zeit* (*Væren og tid*, Klim, Århus 2007, siderne 485 til 590) anbefales.

At bogen går tæt på teksterne, betyder også, at der ikke refereres til al mulig sekundærlitteratur. Jeg har fastholdt, at der ikke skal være fodnoter. Men det tætte forhold til teksterne er hverken ensbetydende med et neutralt eller et ukritisk forhold.

De færreste af filosofiens fagfolk er begejstrede ved at afgive et filosofisk credo; de tvivler vel endda på troværdigheden af et sådant. Således også jeg. Dog skal det være indrømmet, at min læsning er præget af den franske og italienske arv efter Heidegger. Kunne man overhovedet få øje på Heideggers radikalitet, hvis ikke det var for Derridas dekonstruktion, Vattimos 'svage tænkning', Agambens homo sacer-projekt og miljøerne omkring dem?

Samme skoling gør mig også kritisk over for visse sider af Heideggers tænkning – nemlig dem, der ved nærmere eftertanke viser sig mindre radikale. Derimod har jeg ikke udfoldet nogen kritik af Heidegger udefra. Hvad angår den almindeligt brugte kritik af Heideggers politiske engagement, har jeg behandlet den i min bog *Hitler. En introduktion* (Gyldendal, Kbh. 2010, siderne 170 til 175) ud fra det synspunkt, at dén sammenhæng passer bedre til den side af Heidegger, fra hvilken han viser sig ikke ekstraordinær, men netop almindelig. Hvilket ikke fritager Heidegger fra hans ansvar; han var i kraft af sin position samtidig autoritet for studerende og andre almindelige mennesker. Men den slags kritik fritager heller ikke hans nutidige læsere for ansvaret ved at læse.